

offentligt Fæste. Det er for saa vidt rigtigt, men det er dog et Spørgsmaal, hvorvidt man med eet Slag kan indføre offentligt Fæste i saa stor Udstrækning, som det ærede Medlem lod sig forstaa med, at han tænkte paa, og om man ikke ogsaa paa dette Omraade kommer til at gaa frem med smaa Skridt og netop ved denne Lejlighed bør gøre det første.

Som sagt, Grundlaget for Forslaget her er det, vi kalde Selveje, og jeg skal være den første til at indrømme, at Indførelsen af Selveje hos os har været medvirkende til betydningsfulde Fremskridt, som vi maaske vanskeligt ad anden Vej kunde have opnaaet. Men selv om man indrømmer dette, kan ikke deri ligge, at denne Form for Jordbesiddelse skal være evig. Det er ikke sikkert, at naar Staten træder hjælpende til for at skaffe Adgang til Jord, det saa skal være til Selveje. Kan man opnaa det samme ved at give Brugsret, tror jeg, det kommer Formaalet og Retfærdigheden langt nærmere. Maalet med denne Lovgivning er at skaffe saadanne Hjem, hvor en Familie kan udnytte sit eget Arbejde, blive sin egen Arbejdsgiver og egen Arbejder. Det, mener jeg, kan naas fuldt ud lige saa godt ved Brugsretten, enten det bliver Fæste eller Forpagtning, eller hvad man vil gaa over til, som ved Selveje, og dersom man gik over til denne Form, var vi ude over Spørgsmaalet om Loddernes Størrelse. Her staa vi og strides om, hvorvidt de skulle være til 5—6—7—8,000 Kr. Naar vi gik over til offentligt Fæste, var vi fri for den Diskussion, for naar den vedkommende betaler den fulde Rente af den Jord, han er i Besiddelse af, behøve vi ikke at tale om, enten han skal have lidt eller meget, og man behøver ikke at tale om de forskellige Kvalifikationer, der skulle til for at komme i Besiddelse af Jord.

Det ærede Medlem fra Fredensborg (Johan Knudsen) udtalte, at hvis den Mand eller Kvinde, som var Ansøger til et saadant Laan, ikke havde sparet saa megen Kapital op, at han var i Besiddelse af det, som Loven kræver, kunde det betyde, at han ikke var værdig til at komme i Betragtning. Jeg tror ikke, dette er ganske rigtigt, jeg tror, at den Mand eller Kvinde, som ikke havde saa stor Kapital, meget godt kunde anvende den fortjente Løn paa en saadan Maade, at han kunde være lige saa dygtig, og maaske lidt til, som den, der staaer med Pengene i Lommen. Samme ærede Medlem havde den Opfattelse, at

Sogneraadene ikke var saa nøjeregnende som de burde, med de Attester, de gav disse Folk. Hvis man gik over til at indføre offentligt Fæste eller Kommunefæste, vilde vi ogsaa være ude over det Spørgsmaal, saa skulde Sogneraadene nok være opmærksomme paa dette Forhold.

Det er i disse Dage nævnt, at Husmændene have stillet Krav om, at vi skulle indføre Ekspropriation. Det ærede Medlem fra Vraa gav ogsaa i nogen Grad den Tanke sin Tilslutning, men føjede til, at det skulde kun være Jord i offentligt Eje. Jeg kan godt være med til at indføre Ekspropriation, og jeg kan ogsaa gaa saa vidt, at jeg kan sige ligesom Husmændene: Lad os bruge Ejendomsskyldværdiansættelsen, men det forekommer mig, at naar vi skulle ind paa at ekspropriere Jord, kan man kun gøre det, naar man lader den eksproprierede Jord blive Samfundseje og ikke Privateje. Der er enkelte, som have sagt til mig: Hvad vilde du sige, hvis man eksproprierede din Gaard? Dertil har jeg svaret: Det vilde jeg ikke sige noget til. Der maa jo ligge Jord ved Siden af, som kan blive eksproprieret til mig, hvis det skal være nødvendigt. Det er ikke en Ret, som den ene har forud for den anden.

Man kalder den foreslaaede Form for Ejendom Selveje. Det kan man jo gøre, men det er dog kun $\frac{1}{10}$ vedkommende ejer. Der er ogsaa brugt det Ord, at de vedkommende skulde være Prioritetsbestyrere. Der er altsaa her kun i ringe Grad Tale om Selveje. Dertil maatte man møde op med mere end $\frac{1}{10}$ af, hvad disse Huse ere værd. Det er blevet sagt fra forskellige Sider, at man gaar ikke højere end nødvendigt, fordi man, hvis man gaar for højt med Laaneværdien, let skyder over Maalet og derved ikke kommer dem til Hjælp, som man i særlig Grad vil hjælpe, nemlig netop dem med de faa Penge. Min Erfaring er en helt anden. Min Erfaring er den, at naar man ikke gaar op med Laaneværdien til den Sum, hvorfor man kan faa et selvstændigt Hjem, hjælper man netop i særlig Grad dem, der have flere Penge. Naar man vil bruge denne Lov, naar man vil erhverve sig et Hjem efter denne Lov, opgør man først for sig selv, hvor meget Jord man kunde ønske, og saa vil man helst have i hvert Fald 6 Tdr. Land, og saa stiller man det Regnestykke op, hvad den Jord vil koste, hvad Bygningerne kunne koste. Man mener, man kan gøre det billigt og anskaffe en ringe Besætning til at begynde med.